గుర్తు

మంచి ఖరీదైనది ఎరుపురంగు వెంకటగిరి జరీ చేర, అదే రంగు లిప్‌స్టిక్, గోళ్ళరంగూ, కెంపులూ ముత్యాలూ కలిసిన సొమ్ములూ, మాక్స్ ఫాక్టర్ మేకప్... ఆడంబరం లేకుండా ప్రత్యేకంగా కనిపిస్తోంది కళావతి. అప్పటికంటే బహుకొద్దిగా లావైనా, అప్పటి 'బాపూబొమ్మ' రూపం మారలేదు. పదిహేనేళ్ళక్రితం తామిద్దరూ కలిసి చదువుకున్నప్పటికంటే కొద్దిగా తెల్లబడటం, మొహం కొంచెం కోలగా తీరటం తప్పించి కళావతిలో మార్పు కనిపించలేదు నళినికి. అప్పటిలాగే ప్రతి చిన్న విషయం గురించి శ్రద్ధ తీసుకుని తనకు ముఖ్యమైన అభిరుచుల్ని అలాగే నిలుపుకున్నదన్నమాట.

విశాఖలో చదువుకొంటున్నప్పుడు కాలేజ్‌కి బస్సు వెళ్ళే దోవ చాలా అందంగా ఉండేది. నీలమైన ఆకాశం క్రింద ఈ పక్కా ఆ పక్కా నల్లటి కొండలు. కొండలమధ్యన ఎగుడు దిగుడుగా మెలికలు తిరుగుతూ పోయే రోడ్డు. చల్లని సముద్రపు ఉప్పుగాలికి ఒళ్ళంతా బంకా, తడీ. ఎంతదూరం పోయినా అదే అందం. ప్రకృతిలోని ఆనందంలోకి ప్రయాణం అది.

ఈ కొండమీదొకటీ ఆ కొండమీదొకటీ బంగళాలుండేవి... కొండ ఒంపుల్లో ఒదిగి, ఎత్తుమీద ఒంటరిగా, విశిష్టంగా, అందంగా, ఆనందంగా. ఒకదానిపేరు డవ్స్‌నెస్ట్. ఇంకోదానిపేరు పిజెన్స్‌నెస్ట్. బస్సులోని రణగొణధ్వనితో సంబంధంలేకుండా బయటకు చూస్తూ ప్రక్కపక్కనే కూర్చునేవాళ్ళు తామిద్దరూ సాధారణంగా.

"పెళ్ళయ్యాక నేను ఆ డవ్స్‌నెస్ట్‌లో వుండే మేనేజరుగారి భార్యలా వుంటాను, నళినీ" అన్నది కళావతి ఒకసారి.

ఆ మేనేజరుగారి భార్య చాలా గొప్పగా ఉండేది. అందమైన ఎంబ్రాయిడరీలు, పెయింటింగు చేసేది. ఒకసారి మాకు అందమైన డిన్నర్ ఇచ్చింది. ముచ్చటైన పిల్లలిద్దరున్నారు ఆమెకు.

కళావతి మాటలతో యీలోకంలోకి వచ్చింది నళిని.

"ఇంత సేపట్నుంచీ ఇదా నీవు ఆలోచిస్తున్నది! ఎప్పుడూ నీకు ఎలా వుంటే బాగుంటుందన్న ఆలోచనే" అన్నది నవ్వుతూ కించిత్తు విసుగుతో.

కళావతి ఇదే విషయాన్ని రెండుమూడుసార్లు చెప్పింది తరువాత. తాను ఎలా ఉండాలో, ఎలా కనిపించాలో, ఎలా డ్రెస్ చేసుకుని ఎలా మాట్లాడి ఎలాంటి అభిప్రాయం ఎదుటివాళ్ళలో కలిగించాలో కళావతికి స్పష్టంగా తెలుసు. సినిమాకు వెళ్ళాలన్నా షికారువెళ్ళాలన్నా రోజూ వెళ్ళే కాలేజికి వెళ్ళాలన్నా ఏవిధంగా ముస్తాబు కావాలో నిశ్చయించుకొని ఆ ముస్తాబులోని అన్ని భాగాలూ అనుకున్నట్లుగా పూర్తిచేసుకోవడానికి గంటపట్టేది కళావతికి. నళినికి అలాంటి శ్రద్ధ లేదు. ఫలానా విధంగా కనిపించాలన్న నిర్దిష్టమైన అభిప్రాయం ఉండేదికాదు. అలాంటి ఊహాచిత్రం కలిగి ఉండటం హాస్యాస్పదంగా తోచేదికూడా. అది మనసులోని శూన్యతకు పరిమితత్వానికి చిహ్నం అనిపించేది... కాని చిత్రమేమిటంటే కళావతి కాలగమనంతో మారకుండా విరుగుతరుగులు లేకుండా చెక్కుచెదరకుండా ఉండిపోయింది. కోరుకున్నదాన్ని సాధించగలిగింది. డబ్బుగల భర్తా, ఇద్దరు ముచ్చటగొలిపే పిల్లలూ, కారూ, మేడా, ఆల్సేషియన్ కుక్కా... చిత్రంలోని భాగాలన్నీ యథార్థాలై నిలిచాయి.

నళిని భర్తకు ట్రాన్స్ఫర్ అయి వారం రోజుల క్రితం ఆ పట్టణానికి వచ్చారు. ఒక పెద్దమేడలో ఒక భాగం అద్దెకు తీసుకున్నారు. మిగతా ఇంట్లో సొంతదారులే ఉంటున్నారు. ఇంటివెనుక భాగంలో పనిమనిషి పనికోసం కొళాయీ, వెనుక తోటా రెండు భాగాలకూ కలిసి వున్నవి. ఆ ఇంట్లో చేరిన మూడో రోజు సాయంత్రం వెనుకభాగంలో నిలుచున్న నళినిని చూచి గుర్తించి ఆనందంతో పలకరించింది కళావతి. ఆమే ఇంటి యజమానురాలు! ఆమెకు ఊసుపోనప్పుడు 'తోడు' కోసరం అద్దెకిచ్చారట మాభాగం ఇల్లు. అద్దెకివ్వడంకూడా కళాత్మకంగా ఉండొచ్చు!

పదిహేనేళ్ళక్రితం ఇద్దరూ మంచి స్నేహితులు. సాహిత్యంలోని అభిరుచులవలన దగ్గరై, చదువుకున్న మూడేళ్ళూ కలిసివున్నారు.

ఇన్నేళ్ళ తర్వాత కళావతితో పోల్చి చూసుకున్న నళినికి కించిత్తు న్యూనతాభావం కలిగింది. తనకీ కళావతికీ ఎంత భేదం! నాజూకైన తనశరీరం లావై ఆకృతిని కోల్పోయింది. తనకు డబ్బూ కారూ కావలసినవన్నీ ఉన్నాయి. కాని అవి కళావతికిలాగా తనకు తృప్తినివ్వలేకపోతున్నాయి. ఉండీ లేనివైపోతున్నాయి. ప్రతివిషయాన్నీ అల్పమని తోసిపుచ్చే మనసు ఏ పనినీ సరిగా చేయనివ్వదు. ఇల్లు శుభ్రంగా సర్దుతూ 'శుభ్రతలో

ఏమున్న'దనుకొంటుంది. వంట చేస్తూనే 'ఆ, పాడు తిండి!' అనుకొంటుంది. ఫలితంగా ఇల్లు, వంట, రూపము ఏదైనాగాని అనుకుని చక్కగా దిద్దుకోలేని నిస్సత్తువ ఆవరించింది. ప్రాణసములనుకున్న భర్తా, పిల్లలూ దగ్గరవుండీ దూరంగా వున్నట్లు కనిపిస్తున్నారు. భార్యగా, తల్లిగా నిర్వర్తించవలసి బాధ్యతలు ఒక మూసలో కట్టివేసినట్లు ఇరుకున పెడుతున్నాయి. కాలం అంతా గడిచిపోయినట్లు భవిష్యత్తు అనేది లేనట్లు తాను చెయ్యవలసినపని ఏమీ మిగలనట్లు మనసులో శూన్యత నిండిపోయింది. తాను ఏమి సాధించింది? దేన్ని నిలుపుకున్నది? దేన్ని నమ్మింది? ఎటుచూసినా సమాధానంలేని ప్రశ్నలు. కారణం తెలియని నిర్వేదం.

కొమ్మ చివర్న విచ్చిన ఎర్రగులాబీ పువ్వులాగా అందంగా నిలుచుని ఉన్నది కళావతి.

"నిన్నుగురించి నేను ఎన్నోసార్లు అనుకున్నాను నళినీ... అప్పటిలాగే ఉన్నావే, ఏమైనా మారిపోయావోనని... కొద్దిగా, చాలా కొద్దిగా లావయ్యావు..." కళావతి కళ్ళు నళినిని ఆప్యాయంగా తడిమాయి.

నళినికి చీకాకు కలిగింది.

"కొద్దిగా ఏమిటీ... చాలా లావయ్యాను" అన్నది.

కళావతి నవ్వింది, చిన్న వెండిగంట మ్రోగినట్లుగా.

ఆ నవ్వుని చూచి నళినికి మరింత చీకాకు వేసింది. అంతలోనే తమాయించుకొని 'కళావతిని చూసి నేను అసూయపడుతున్నానా? ఎందుకు?' అనుకుంది. పదిహేనేళ్ళ క్రితం ఎలా ఉన్నదో యిప్పుడూ అలానే ఉన్నది కళావతి. అప్పుడు కళావతిని చూచి అసూయ చెందకపోగా విసుక్కున్నది. అల్పమైన విషయాలకు అతిముఖ్యమైనట్లు విలువనిస్తుందనీ, లోతులేని వ్యక్తి అనీ అనుకున్నది. ఇప్పుడు ఆ అల్పమైన విలువలు కూడా తనకు లేనందుకు కలత కలుగుతోంది! ఆ మార్పు కళావతిలో వచ్చింది కాదు. తనలో కలిగినదే! అప్పుడు తనకు నిండుదనాన్నీ, సంతృప్తినీ, విశిష్టతనూ ప్రసాదించిన కారణం యిప్పుడు లుప్తమై కనుమరుగైపోయిన కారణం... అదేమిటి?

కొంచెంసేపు అలానే నిల్చుండిపోయింది నళిని. మనసు గతంలోనికి వెళ్ళిపోయింది. క్రమంగా ఆనాటి రూపం ధరించింది... నాన్నగారు, అమ్మ, చెల్లెళ్లు... ముఖ్యంగా నాన్నగారు... తప్పొప్పులకూ మంచి చెడ్డలకూ అతీతంగా ఒకానొక దివ్యమైన ప్రేమభావంలో, అది ప్రసాదించే ఆనందంలో, అందరూ ఒకటిగా... ఆ తృప్తిలో తనొక విశిష్టమైనదాన్నన్న అహంకారం, మిగతా అన్నివిషయాలూ అల్పమైనవన్న నిరసన...

ఏదైనా చెయ్యాలి, సాధించాలన్న అవసరంలేదు. 'నేను' ఉండటమే ఆనందం... లౌకిక జీవితానికి సంబంధించిన విలువలు అన్నీ నిస్సారంగా, పరిమితమైనవిగా, గుర్తింపు అవసరంలేనివిగా తోచాయి. ఆ ఆనందం,ఏకత అనేవి సత్యమూ శాశ్వతమూ అవునా? దానికి మూలం ఏమిటి? అన్న ప్రశ్నలు తోచలేదు. ఏ సందేహానికీ అవసరం కలుగలేదు అప్పుడు...

ఇద్దరూ అలా నిలుచుని ఉండగానే పనిమనిషి వచ్చింది. రెండు స్టీలుగిన్నెలు ఒకే ఆకారంలో ఉండేవి పట్టుకొచ్చింది. ఒకటి రెండోదానికంటే కొద్దిగా పెద్దది.

"అమ్మా వీటిలో ఒక గిన్నె మనదీ, ఇంకోటి మూడో ఇంటివాళ్ళదీను. అన్నం తీసుకుపోయాను. రెండూ కలిసిపోయినై, గుర్తుల్లేవు. మనదేదో తీసుకోండి" అన్నది.

నళిని రెండు గిన్నెల్ని చూచింది. రెండూ ఒకటిగానే కనిపించాయి. తనదేదో గుర్తించలేకపోయింది.

"మావి పదేళ్ల క్రిందట కొన్న బరువు గిన్నెలు" అంటూ రెంటినీ చేతిలోకి తీసుకుని చూచింది. రెండూ బరువుగానే వున్నాయి. కొంచెం ఎక్కువ బరువుగావున్న పెద్దగిన్నెను చేతబట్టుకొని "ఇదే ఉండొచ్చు" అన్నది.

"నిన్న పనిమనిషి కడుగుతూంటే మీ గిన్నెలు చూశాను నళినీ. ఆ చిన్నది మీది... నీ చేతిలో ఉండేది కాదు" అన్నది కళావతి మెల్లగా నాజూగ్గా.

"మాది అంత చిన్న గిన్నె కాదే" అన్నది

"అవును నళినీ" అన్నది కళావతి సుతారంగా.

నళినికి కోపం వచ్చింది. "నా వస్తువుల సంగతి నాకంటే తనకే ఎక్కువ తెలుసుననుకుంటుందేవిటి? నేను బి.ఏ.లో ఫస్ట్‌క్లాస్. తాను థర్డ్ క్లాస్" అనుకుంది. ఎట్లయినా ఏది ఏగిన్నో కనిపెట్టాలి. తన తెలివితేటల్ని తన అస్తిత్వాన్ని నిరూపించుకోవాలన్న ప్రయత్నంలో గిన్నెల్ని పరిశీలనగా చూసింది. రెండూ శుభ్రంగా తళతళా మెరుస్తూ కనిపించాయి.

మరింత తీక్షణంగా చూసింది నళిని. రెండూ మరింత తళతళా మెరిశాయి. చూచినకొద్దీ పరిమాణంలోని భేదంకూడా మరుగున పడిపోయి రెండూ విడివిడిగా కాకుండా ఒకటిగా ఒకే మెరుపుతో ధగధగలాడాయి... అంతా అపరిమితమైన అనంతమైన తళతళ...

నళిని మనసు శూన్యం అయిపోయింది.

తళతళ... మిలమిల... మిలతళ... తళతళ....

ఏ గిన్నె అయితేనేం? అనిపించింది.

"మా గిన్నెలన్నీ ఒక సెట్టులోనివి. ఒకదానిలో ఒకటి సరిగ్గా ఇముడుతాయి" అంటూ రెండు గిన్నెల్నీ లోనికి తీసుకువెళ్ళి పరీక్షించింది! చిన్నగిన్నే తనది! కళావతి చెప్పిందే నిజం...

పెద్దగిన్నె తెచ్చి ఇచ్చివేసింది... వాళ్ళిద్దరి మొహాల్లోనూ నవ్వు కనిపించింది. 'సొంతగిన్నెను గుర్తించుకోలేని వెర్రితనంచూడు' అన్నట్లుంది ఆ నవ్వు.

కాని నళినికి అదేమీ పట్టలేదు. ఇందాకట్నుండీ మనసును ఆక్రమించుకొన్న ఆలోచన సాగి మళ్ళీ ఆ రోజు గుర్తుకొచ్చింది... దూరాన ఎక్కడో నాన్నగారు పోయారు. ఆయన ప్రాణవాయువులు అనంతవాయువులో కలిసిపోతుంటే, అంతటి వాత్సల్యానికి మూలంగా తోచిన ఆ శరీరం అగ్నికాహుతై నశించిపోతుంటే తాను అదేమీ ఎరక్కుండా హాయిగా స్నేహితులతో కాలం గడిపింది. దివ్యంగా భాసించిన ఆ ప్రేమ మండి బూడిదైపోతుంటే తనకెందుకు తెలియలేదు? తెలియకపోవడం ఎలా సంభవం? ఏ కొంచెంగానైనా తెలిసిందేమో, ఏ సూచనైనా అందిందేమోనని ఆనాటి సంఘటనల్ని ఎన్నోసార్లు తరచితరచి చూచుకున్నది.

ఎన్నిసార్లు పరిశీలించినా ఏ గుర్తూ కన్పించలేదు. ఆ ప్రేమభావానికి అస్తిత్వం వుంటే యిలా జరగదు కదా! అనుకుంది. క్రమేణా స్వశక్తిమీద, సొంత ఆలోచనమీద నమ్మకం సడలిపోయింది. తాను చెయ్యవలసినదేదో చెయ్యనట్లు ఈ వైఫల్యానికి తానే కారణమైనట్లు అపరాధభావన మనసులో తలెత్తింది. జీవితం మీద విరక్తి ఏర్పడ్డది...

వర్తమానంలోనికి వచ్చిన నళిని 'పసితనపు భ్రమల్లోంచి ఎదగలేకపోయానేమో' అనుకుంది.

ఆనాటి దెబ్బతిన్న మానసికావస్థలో అణిగిపోయిన ఆలోచనలు యిప్పుడు మనసులో ముసురుకున్నవి... కంటికి కనిపించకుండా పోతున్న గతం ఏమైపోతున్నది? ప్రస్తుతంలోవున్న నేను నా గతంనుంచీ వేరు ఎట్లాగౌతాను? ఆత్మీయతగా మనసులో నిండిపోయి నా అస్తిత్వానికి మూలంగా నిలిచిన ఆ మహద్భావం వాస్తవం కాదనుకుంటే జీవితాన్ని అర్థం చేసుకోవడం ఎట్లాగ? చలనశీలమైన కాలపరిధిలో వాస్తవానికి నిర్వచనం ఏమిటి?

నాన్నగారి ఉనికి అప్రస్తుతం అంటే?

గతమంతా భ్రమ అంటే !?

అణువులూ, శూన్యాలూ క్షణికాలతో ఏర్పడే దృశ్యమాన ప్రపంచంలో తన ఉనికినే

గుర్తించుకోలేక తికమకపడ్డది నళిని.

ఎదురుగా కళావతి నవ్వుతూ నిల్చుంది, నళిని ఏమంటుందోనని చూస్తున్నట్లు...

"ఈ సారి గిన్నెలన్నిటిమీదా పేరు వేయించాలి" అన్నది నళిని ముక్తసరిగా...

పేర్లతో ఏర్పడి పేర్లతో నిండిన లోకంలో పేరులేనిది వుంటుందా? ఉంటే గుర్తించడం సాధ్యమా? అనుకుంది నళిని.

★★★